

Sygn. akt IV CSK 639/20

POSTANOWIENIE

Dnia 2 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z wniosku A. B.
przy uczestnictwie W. J., K. C.
i A. C.
o rozgraniczenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 2 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników K. C. i A. C
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 10 czerwca 2020 r., sygn. akt I Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestnicy postępowania A. i K. C. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z 10 czerwca 2020 r. oddalającego apelację w przedmiocie rozgraniczenia nieruchomości, określonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Ł. z 24 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy uwzględnić, że skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnili potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania wystąpieniem przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W sprawie nie zachodzi żadna z przesłanek uzasadniających przyjęcie wniesionej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa. Nie może powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo

nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15).

Uzasadniając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżący nie powołali się na konkretne uchybienia w postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego przez sąd II instancji, ograniczając się do twierdzenia, że oczywista zasadność skargi przejawia się w błędnym zapatrywaniu sądu obu instancji, iż brak dobrej wiary posiadacza przygranicznego pasa gruntu, prowadzącego do jego zasiedzenia, uzasadnia przyjęcie drugiego kryterium rozgraniczenia, czyli stanu spokojnego posiadania. Argumentacja skarżących nie uwzględnia, że przez stan prawny, według którego ustala się granice, należy rozumieć także zasiedzenie przygranicznych pasów ziemi. Nabycie własności przygranicznego pasa ziemi wskutek zasiedzenia następuje bowiem z mocy prawa, a zatem stan ten powinien być brany pod uwagę jako przesłanka rozstrzygnięcia w sprawie o rozgraniczenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 lipca 2017 r., IV CSK 561/16; z 11 października 2019 r., V CSK 304/18; z 16 września 2020 r., III CSK 53/20). Podstawą rozstrzygnięcia Sądu II instancji było ustalenie, że doszło do zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu, a granica prawna wytyczona przez Sąd I instancji, uwzględnia ten stan.

Po drugie, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawarto przekonującego wyводу, który wykazywałby, że odmienna ocena jest uzasadniona. Przede wszystkim stanowisko takie nie zostało rozwinięte w sposób pozwalający na przyjęcie, że rozgraniczenie nieruchomości powinno nastąpić w sposób inny, niż wynika to z postanowienia Sądu I instancji, co z kolei pozwalałoby uznać skargę kasacyjną za oczywiście uzasadnioną. Zdecydowanie niewystarczające jest poprzestanie na prezentacji własnego twierdzenia, skoro dla przyjęcia skargi do rozpoznania - z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Mimo, że podniesiona w skardze

kasacyjnej, jako podstawa jej przyjęcia, przesłanka oczywistej zasadności skargi nie określa jakie konkretnie przepisy zostały naruszone w sposób kwalifikowany, to nawet sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienia SN: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08; z 3 października 2013 r., III SK 11/13). Wypada przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie tzw. „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (zob. postanowienie SN z 16 maja 2008 r., I UK 16/08). Natomiast przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostały przekonująco uzasadnione.

Nie występuje również sformułowane w ramach przyczyn kasacyjnych istotne zagadnienie prawne. Pomijając przyjmowaną w orzecznictwie Sądu Najwyższego tezę, że przyczyny kasacyjne w postaci oczywistej zasadności skargi oraz występowania istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) zasadniczo wyłączają się także wtedy, gdy dotyczą różnych aspektów skarżonego orzeczenia, trzeba podkreślić, że istotne zagadnienie prawne uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi być zagadnieniem ściśle juredycznym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń lub oceny dowodów. Powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia. W końcu przyjmuje się także, że zagadnienie prawne jest w omawianym rozumieniu istotne wtedy, gdy ma znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe

dla rozstrzygania podobnych spraw (np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; z 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04; z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06; z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08; z 11 września 2014 r., V CSK 66/14). Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2015 r., I PK 19/15).

Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ograniczyli uzasadnienie wniosku do kwestii kwalifikacji posiadania jako samoistnego i rozumienia dobrej wiary. Problematyka dobrej lub złej wiary posiadania samoistnego, prowadzącego do nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie występuje w wielu sprawach rozstrzyganych przez sądy, także przez Sąd Najwyższy, a jej ocena niemal zawsze zależy od okoliczności konkretnego przypadku, nie jest zatem możliwe formułowanie ocen ulokowanych na wysokim stopniu abstrakcji, syntetycznych i uniwersalnych. Pojęcie "dobrej wiary" posiadacza odnosić należy zatem do przekonania, że służy mu stosowne uprawnienie do władania rzeczą (w szczególności uchwała składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna - z 6 grudnia 1991 r.). Jednocześnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszczono możliwość odstąpienia od tradycyjnego poglądu, jeśli przemawiają za tym szczególne okoliczności sprawy i jest to uzasadnione przez wzgląd na zasady współżycia społecznego (zob. postanowienie SN z 5 lipca 2012 r., IV CSK 606/11). Kwestię dobrej (złej) wiary posiadania uzasadniającego nabycie własności przygranicznego gruntu przez zasiedzenie, rozstrzygnął Sąd Okręgowy w ramach swych rozpoznawczych kompetencji, stosownie do dokonanych ustaleń. Nie można zatem zwalczać jego stanowiska przenosząc istniejące między uczestnikami kontrowersje z płaszczyzny podstaw (art. 398³ k.p.c.) na płaszczyznę przyczyn kasacyjnych (art. 398⁹ k.p.c.).

Uznać zatem należy, iż wymienione przez skarżącego podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzą jak również okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Jw.

a.s.